

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบวัด
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 32 แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 13 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 8 แห่ง ขนาดเล็ก จำนวน 11 แห่ง (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1

ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ

ที่	อำเภอ	ชื่ออบต.	ขนาด (ชั้น)	จำนวนประชากร
1	เมือง	เทพารักษ์	กลาง	21,091
2		บางด้วน	กลาง	8,077
3		บางโปรง	กลาง	7,835
4		บางเมือง	ใหญ่	15,749

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	ชื่ออบต.	ขนาด (ชั้น)	จำนวนประชากร
5	เมือง	แพรงษา	ใหญ่	9,130
6	บางบ่อ	คลองด่าน	ใหญ่	19,169
7		คลองนิยมยาตรา	เล็ก	2,958
8		คลองสวน	เล็ก	1,395
9		บางบ่อ	ใหญ่	10,610
10		บางพลีน้อย	กลาง	8,873
11		บางเพรียง	กลาง	10,737
12		บ้านระกาศ	กลาง	6,873
13		เปรง	เล็ก	4,357
14		บางพลี	บางแก้ว	ใหญ่
15	บางไฉลง		ใหญ่	17,262
16	บางปลา		ใหญ่	24,685
17	บางพลีใหญ่		ใหญ่	38,058
18	ราชาเทวะ		ใหญ่	19,939
19	หนองปรือ		เล็ก	2,633
20	บางเสาธง	บางเสาธง	ใหญ่	21,000
21		สีระจรเข้ใหญ่	กลาง	6,422
22		สีระจรเข้ใหญ่	กลาง	6,722
23	พระประแดง	ทรงคนอง	เล็ก	9,699
24		บางกระเจ้า	เล็ก	5,160
25		บางกระสอบ	เล็ก	2,356
26		บางกอบัว	เล็ก	7,319
27		บางน้ำผึ้ง	เล็ก	4,713
28		บางยอ	เล็ก	10,381
29	พระสมุทรเจดีย์	นาเกลือ	เล็ก	10,051
30		ในคลองบางปลากด	ใหญ่	19,524

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	ชื่ออบต.	ขนาด (ชั้น)	จำนวนประชากร
31	พระสมุทรเจดีย์	บ้านคลองสวน	เล็ก	5,895
32		แหลมฟ้าผ่า	เล็ก	7,136
รวม				364,914

ที่มา : กองราชการส่วนตำบล. 2545.

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

1. การประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการกำหนดขนาดที่พอดีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane (อ้างถึงใน สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. 2546 : 82) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N แทน จำนวนประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ
 e แทน ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งหมด 364,914 คน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยอมให้เกิดความคาดเคลื่อนได้ 5 % (0.05) ดังนั้น จึงแทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{364,914}{1 + 364,914 \times (.05)^2} = 399.56 \quad \text{จำนวนเต็ม คือ 400}$$

จากการแทนค่าในสูตรสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 400 คน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละขนาด (ชั้น) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด (ชั้น) ในจำนวนที่เท่า ๆ กัน เพื่อใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา และความเห็นของประชาชนต่อผลการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามขนาด (ชั้น) ขององค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

$$\frac{400}{3} = 133.33 \text{ จำนวนเต็ม คือ } 133$$

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 133 คน องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จำนวน 133 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จำนวน 133 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 399 คน

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ 13 แห่ง ประชากร 214,231 คน องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง 8 แห่ง ประชากร 76,630 คน องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก 11 แห่ง ประชากร 74,053 คน จากข้อมูลจำนวนประชากรดังกล่าวจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่มีประชากรมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และขนาดเล็ก ประมาณ 3 เท่า ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 3 แห่ง ขนาดเล็ก จำนวน 3 แห่ง

3. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละขนาด (ชั้น) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากได้ผลดังนี้

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ 1 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางไชลง

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง 3 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านระกาศ และองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้ใหญ่

3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลเล็ก 3 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางกอบัว องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนิมมยาตรา และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ

4. การกำหนดจำนวนตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละขนาด (ชั้น) ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้การกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) ผลการกำหนดสัดส่วนปรากฏตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ชื่ออบต.	ขนาด (ชั้น)	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	รวมกลุ่มตัวอย่าง
1	บางโหลง	ใหญ่	17,262	133	133
2	เทพารักษ์	กลาง	21,091	$80.87 = 81$	133
3	บ้านระกาศ	กลาง	6,873	$26.35 = 26$	
4	ศิระจรเข้ใหญ่	กลาง	6,722	$25.77 = 26$	
5	คลองนิมยตรา	เล็ก	2,958	$30.47 = 31$	133
6	หนองปรือ	เล็ก	2,633	$27.12 = 27$	
7	บางกอบัว	เล็ก	7,319	$75.40 = 75$	
	รวม		64,858	399	399

5. การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาด (ชั้น) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้วิธีการสุ่มแบบโดยเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี ครัวเรือนละ 1 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบวัด ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบล รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กรในชุมชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารของประชาชน

ส่วนที่ 3 แบบวัดความเห็นของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะใช้วิธีวัดของลิเกิร์ต (The Likert Technique) เพื่อทดสอบความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และความเห็นของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าคะแนนสำหรับข้อความเชิงบวก ตั้งแต่ 5 ถึง 1 คะแนน และ ข้อความเชิงลบ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนน

ส่วนที่ 4 แบบวัดระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยสุด คือ เพียงแค่มีความสนใจในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่า 1 คะแนน

ระดับที่ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับที่ 1 คือ มีความสนใจ และเสนอแนะปัญหาและความต้องการ มีค่า 2 คะแนน

ระดับที่ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับที่ 2 คือ มีความสนใจ เสนอแนะ และมีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่า 3 คะแนน

ระดับที่ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับที่ 3 คือ มีความสนใจ เสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การเสียสละแรงงาน หรือทรัพยากร เป็นต้น การมีค่า 4 คะแนน

ระดับที่ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับที่ 4 คือ มีความสนใจ เสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และการติดตามและตรวจสอบการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่า 5 คะแนน

ส่วนที่ 5 แบบวัดความเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ดีมาก มีค่า 4 คะแนน ดี มีค่า 3 คะแนน ปานกลาง มีค่า 2 คะแนน และควรปรับปรุง มีค่า 1 คะแนน

3.3 การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบวัด

1. การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบวัด (Validity Coefficient) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำถาม

2. การหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบวัด (Reliability Coefficient) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ และประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว ไปทำการทดสอบกับประชาชนในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นจากโปรแกรม SPSS คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แล้วจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดมีดังนี้

	ค่าความเชื่อมั่น ในการ pre-test	ค่าความเชื่อมั่น ในการเก็บข้อมูล จริง
แบบวัดความเห็นของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล	.7982	.8201
แบบวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล	.8221	.9445
แบบวัดความเห็นของประชาชนที่มีต่อผลการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล	.8990	.9349

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองบางส่วน และได้ขอความร่วมมือจากนักศึกษาฝึกงานของสถานีอนามัยตำบลบางโหลง และครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยครูอาจารย์ได้คัดเลือกนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบ เมื่อได้ผู้ที่จะช่วยเก็บข้อมูลครบตามจำนวนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้อบรมทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ผู้ที่จะช่วยเก็บข้อมูลและนัดเก็บแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์ ทั้งนี้ ใช้แบบสอบถามจำนวน 450 ชุด โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 5 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2547 และ

ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 420 ชุด จึงคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 399 ชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ใช้สถิติพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลต่าง ๆ
2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน กับความเห็นของประชาชนที่มีต่อผลการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน และความแตกต่างของความเห็นต่อผลการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน